

Koncepce rozvoje školy 2022 – 2028

Úvod

Koncepce rozvoje školy vzniká jako dokument vize rozvoje školy pro období následujících šesti školních let. Navazuje na sedmiletou historii školy a je východiskem pro její další rozvoj po vybudování dvou nových tříd mateřské školy a dokončení nástavby školy s učebnami pro výuku odborných předmětů a druhý stupeň základní školy. Koncepce rozvoje školy je také výchozím dokumentem pro rozpracování idejí a obsahu rozvojových záměrů, včetně získávání zdrojů na jejich uskutečňování.

Vývoj školy 2015 – 2022

Mateřská škola Jeřabinka, pracující na principech waldorfské pedagogiky vznikla z rozhodnutí zakladatelů – spolku Krušnohorské waldorfské iniciativy, z. s. a manželů Zuzany a Františka Štěpánových, k 1. 9. 2015 a do 30. 6. 2022 působila mj. v pronajatých a kompletně zrekonstruovaných prostorách přístavku Základní školy Litvínov – Hamr v Mládežnické ulici. Zde působila v prvních letech existence školy jedna třída mateřské školy. Od 1. 9. 2017 získala škola do pronájmu již nevyužívanou budovu školy ve Sklářské ulici, v Litvínově – Hamru a zahájila v ní, za podpory ZŠ Bečov, vyučování prvňáčků v individuálním vzdělávání.

Z iniciativy rodičů předškolních dětí byla činnost školy na adrese Sklářská 81, v Litvínově - Hamru k 1. 9. 2018 rozšířena o registraci základní školy a školní družiny a pro velký zájem rodičů navštěvujících mateřské centrum se mateřská škola rozrostla o další třídu. K 1. 9. 2022 byla činnost školy dále rozšířena o školní klub. Ve školním roce 2022/23 otevíráme druhý stupeň základní školy (nejprve 6. ročník) a dokončila kompletní rekonstrukci školní budovy, včetně jejího zateplení a vybudování výtahu pro bezbariérový přístup.

Charakteristika školy

Škola byla od počátku zamýšlena jako škola s menší kapacitou tříd, s výrazně respektujícím a individuálním přístupem k dětem a žákům a důrazem na celostní rozvoj osobnosti, předávání hodnot lidství a tvořivý přístup k učení se a životu. Škola se hlásí a směřuje k pedagogice Rudolfa Steinera. Vzdělávání a působení waldorfského učitele je náročným životním posláním, žádajícím si nezdolnou vůli k osobnímu růstu a pracovitost. Waldorfská škola je místem proměny. Proměňuje nejen učitele a vychovatele, nejen děti a žáky, ale také jejich rodiny a své okolí.

Vize a hodnoty školy

- Celostní pohled na člověka
Waldorfská pedagogika vychází z antroposofie Rudolfa Steinera, pracuje s konceptem tělesné, duševní i duchovní složky člověka a vedle rozvoje lidského myšlení se zaměřuje i na rozvoj vůle a citů. Cílem waldorfské pedagogiky není jen poskytnout kvalitní vzdělání, ale i vychovat svobodného a zodpovědného

člověka. Waldorfská pedagogika vychází z vývojové psychologie a z různých potřeb člověka v jednotlivých životních etapách, které probíhají přibližně v sedmiletích.

- **Antroposoficky prohloubená pedagogika**
Škola pro hlavu, ruce a srdce. Esenciálním prvkem pedagogiky je umění ve všech jeho formách. Nejde přitom o výsledek, ale o umělecké tvoření a aktivitu s blahodárnými účinky pro člověka. Skrze podporu dětské fantazie a obraznosti se může později rozvinout živé a kritické myšlení.
- **Formy vyučování podporující dětský vývoj**
Od rozvoje smyslů v mateřské škole k řemeslné výuce podporující vůli a motivovanost a umělecko-pohybové výuce rozvíjející emoční inteligenci. Od předškolní výchovy nápodobou, přes následování autority učitele až po nalézání vlastní morality dospívajícího. Být učitelem, být umělcem výchovy a předávat dětem živé obrazy. Základním trojkrokem poznávání je svět ve vyučování zažít, pak pozorovat a nakonec pochopit.
- **Zdraví prospěšná škola**
Školní budova, zahrada i učebny svým uspořádáním a estetikou pomáhají v učení a ve vývoji dětí. Zdraví dětí podporuje kvalitní stravování a odpolední pohybové a tvořivé činnosti zájmového vzdělávání. Rytmus je základním projevem života (počínaje rytmem srdce a dechu), proto je tak důležité epochové vyučování, rytmičké činnosti, ale i rytmus školních a třídních/ročníkových slavností a akcí.
- **Respektující přístup**
Slovní a formativní hodnocení dítěte namísto srovnávacího s normou. Sebehodnocení jako základní prvek sebeřízeného a motivujícího vzdělávání. Nalezení vztahu k celoživotnímu učení. Třídní a celoškolní kruhy umožňující dialog a setkávání napříč třídami a ročníky.
- **Škola je setkávání, setkávání budují vztah**
Učitelé vědomě budují s žáky niterný vztah, doprovázejí jejich růst jako dlouhodobí třídní učitelé nebo jako celá sborovna - kolegium. Laskavý humor a vlídnost je povzbuzením a darem setkání. Vědomé budování kultury vztahů tvoří vzájemnou důvěru a úctu mezi učiteli, dětmi a rodiči.
- **Každý přináší společenství dar, pro každého je společenství darem**
Učitelé a rodiče jsou aktivními spoluvůrci školy. Samospráva podporuje tvůrčí svobodu, ale na základě zodpovědnosti. Škola (a lidé v ní) usilují o angažovaný vztah k okolí, přírodě, světu.
„Uzdravující je, když síle jednotlivé lidské duše se zrcadlí v celém společenství, a síla celého společenství se zrcadlí v jednotlivé lidské duši.“ (Rudolf Steiner)

Naší vizí je škola naplňující výše uvedené hodnoty, založená na principech waldorfské pedagogiky a působící pro budoucnost lidství. Škola, kde každé dítě zažívá úctu, respekt a úspěch a práce učitele je zároveň životním posláním, hledajícím a nacházejícím ve společném výchovném a vzdělávacím působení a učení se pedagogů, rodičů a dětí smysl. „Dobrá pedagogika začíná tam, kde se učitel učí přinejmenším tolik, co dítě.“

Klíčové oblasti rozvoje do roku 2028 – cíle rozvoje školy

Věcné podmínky - moderní učebny, školní zahrada, školní kuchyně

Trvalým cílem školy je vytvořit takové věcné podmínky pro vzdělávání, které odpovídají době 21. století, které však zároveň reflektují poznatky o působení prostředí na člověka a jeho psyché. Škola vědomě usiluje o vlnidné, rodinné prostředí a zřiká se nadbytečných stresujících faktorů. Hned zkraje koncepčního období probíhá kolaudace nástavby školy s novými moderními učebnami pro 2. stupeň základní školy. Jí předcházela kolaudace přístavby mateřské školy se dvěma novými třídami v polovině roku 2022.

Naším cílem je nyní vybavit učebny tak, aby pedagogové měli perfektní podmínky pro svou kvalitní práci, a děti/žáci měli vytvořeno prostředí podporující prožitkové a sebeřízené učení, soustředění a kreativitu, plné hodnotných podnětů, ale i prostředí pro odpolední zájmové činnosti, relaxaci a aktivní trávení volného času. Škola bude disponovat prostory pro společné trávení času a komunitní aktivity - například v rukodělných činnostech, při oslavách svátků roku, ale i k využití nejnovějších technologií – např. 3D tisk.

Ruku v ruce se stavebními investičními akcemi jde zevrubná rekonstrukce školní zahrady. Naším cílem je vybudovat venkovní učebnu na střeše přístavby MŠ, a školní zahradu upravit tak, aby podporovala přirozenou hru, učení všemi smysly, pohyb, pracovní zapojení dětí a žáků do péče o ni, ale i divadelní, hudební a pohybová vystoupení reprezentující školu v rámci koloběhu ročních slavností. Zahrada se také má stát místem setkávání, s rodiči a rodinami žáků a dětí, ale i mezigenerační setkávání či živoucí komunitu místa a města, v němž škola působí.

Dlouhodobějším cílem je vybudování plnohodnotné školní kuchyně. Program zdravého stravování je jednou z priorit školy. Při přípravě přesnídávek a svačin omezujeme na nejnižší nezbytnou míru polotovary, používáme regionální a biopotraviny a budeme usilovat o to, abychom tyto hodnoty mohli přenést i do přípravy našich vlastních obědů.

Péče o duševní zdraví

V důsledku pandemie COVID se otázka duševního zdraví obecně dostala do popředí zájmu nejen médií, ale především odborné veřejnosti. Naším cílem je, aby se duševní zdraví stalo živým tématem školy, která má na jeho utváření u dětí a mladé generace neodmyslitelný vliv. Tradiční waldorfská výuka tak, jak ji můžeme pozorovat ve waldorfských školách, má mnoho kvalit a sama o sobě je formou terapie pro dětský vývoj. Klíčovou otázkou školy budoucnosti by nemělo být, co se děti mají ve škole naučit, ale spíše jak můžeme uspořádat vyučování a práci s dětmi zdraví podporujícím způsobem.

Péče o pedagogy

Naším cílem je umožnit a podporovat pedagogy v dalším vzdělávání a konceptu celoživotního učení. A to nejen v oboru waldorfské pedagogiky, ale i v konkrétních oborech podle jejich individuálního zájmu (arteterapie, biologie a ekologická témata, odborné předměty, kritické myšlení, filozofie pro děti atd.) a rozšířit tak vzdělávací nabídku pro děti a žáky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků umožní prohloubit jejich kompetence a povede k soustavnému posilování klíčových kompetencí dětí a žáků.

Podporujeme vzájemné náslechy a sdílení dobré praxe, často sami vyjíždíme do jiných škol pro inspiraci a sdílení zkušeností, rádi také přijímáme kolegy a jsme hostiteli. Bez spolupráce s dalšími školami si nedovedeme náš každodenní život už představit.

Výuka cizích jazyků

Učit se cizím jazykům znamená učit se rozumět jiným kulturám, tyto přijímat a nacházet v nich inspirační zdroj. Učit se cizím jazykům znamená vytvářet předpoklady pro aktivní poznávání světa a získávání nadhledu a zkušeností, které mohu aplikovat ve svém vlastním životě a pro blaho společnosti, v níž žiju. Učit se rozumět světu znamená učit se toleranci, úctě a respektu. Naším cílem je podporovat pedagogy ve výjezdech do zahraničních škol, podporovat vzájemné náslechy pedagogů, sdílení, reflexe nabytých poznatků a zkušeností. Dalším cílem je umožnit exkurze, stáže a zahraniční studijní pobyty našim žákům a zprostředkovávat komunikaci v cizích jazycích se spřátelenými/partnerskými školami a jejich žáky.

Rodiče jako třetí pilíř školy

Škola stojí na třech pilířích, první tvoří učitelé, druhý jejich žáci a děti v předškolním vzdělávání, třetím, neméně důležitým pilířem v životě školy, však jsou rodiče. Hlas rodičů je pro nás důležitý ne proto, že jsme školou soukromou, závislou ekonomicky na platbách školného, ale proto, že rodiče jsou aktivními spoluvůdci vzdělávacího procesu. Rodiče nejlíp znají svoje děti. Jen ve vzájemné spolupráci můžeme dětem nabídnout to nejlepší. Do Jeřábinky od prvopočátku vstupují rodiče, pro něž je vzdělání dětí na prvním místě. Hodnota vzdělání je pro ně jednou z nejvyšších a uvědomují si jak její význam pro budoucnost svých dětí, tak nutnost přizpůsobovat metody a formy vzdělávání překotně se měnícím společenským a ekonomickým podmínkám. Zároveň doceňují význam waldorfské pedagogiky pro duševní zdraví a duchovní vývoj lidské osobnosti, a smysl pro celostní výchovné působení na individualitu člověka.

- Plénum školy – usilujeme o jeho pravidelné fungování tak, aby se scházelo min. 4x ročně, a byly v něm zastoupeni rodiče ze všech tříd mateřské školy a všech ročníků základní školy
- Spolek školy – podporujeme proměnu z neformální roviny do institucionalizovaného spolku rodičů a přátel školy a sdílení námětů, inspirace a zkušeností s rodičovskými spolky z ostatních waldorfských škol
- Pracovní kruhy – znovu předložíme myšlenku vzniku pracovních skupin (kruhů složených ze zástupců školy a rodičů k prohloubení práce na jednotlivých oblastech/tématech ze života školy (např. kruh slavností, kruh školní zahrady atp.)
- Řešení konfliktů a stížností – zavedeme funkci školního ombudsmana jako prostředníka při řešení konfliktů a stížností
- Vzdělávání rodičů – budeme pokračovat v organizování komunitních setkávání, přednášek a besed s odborníky o výchově dětí, waldorfském vzdělávání a dalších souvisejících tématech

Komunitní život

Waldorfská škola žije celoročně aktivním životem s přesahem do svého okolí. Pořádáme slavnosti otevřené veřejnosti, mj. Svatomartinskou slavnost, Adventní jarmark, Svatojánskou slavnost. Součástí slavností jsou vystoupení žáků (hudební, divadelní, pohybová apod.), prezentace jejich žákovských prací (epochové sešity, ročníkové práce – např. Obydlí a stavba domu, Kniha o zvířeti; ruční práce) a dovedností (hra na hudební nástroje, cizí jazyky), a také různé workshopy a dílny (plstění z ovčí vlny, dřevořezbářství, kovářství apod.).

Společenská odpovědnost

Jeřábinka působí v těsném sousedství vyloučené lokality Litvínov – Janov. Hledání možností pozitivního přesahu do komunity v našem sousedství je jedním z úkolů do dalších let.

Naším trvajícím záměrem je propojení školy a seniorů. Budeme usilovat o prohloubení spolupráce s místními domovy sociálních služeb, nejen uskutečňování čtenářských setkávání seniorů s dětmi ve škole a uměleckých vystoupení dětí pro seniory v domovech, ale i hledání příležitostí k aktivní pomoci dětem seniorům.

Závěr

Naší vizí je vychovávat a vzdělávat samostatné, tvořivé a zodpovědné děti, aktivně působící pro blaho města, životního prostředí a regionu v němž žijí, s pozitivním, respektujícím přístupem k životu a druhým bytostem.

V Litvínově dne 10. ledna 2023

Mgr. Zuzana Štěpánová, ředitelka školy